

Coronacrisis: financiële gevolgen voor huishoudens

Samenvatting

- In reactie op de coronacrisis lijken Nederlanders zich nu iets minder zorgen te maken dan in maart. Dit betreft zowel zorgen over hun eigen gezondheid en die van hun naasten als zorgen over hun financiële situatie. Toch maakt nog steeds 10 tot 20 procent zich zorgen over financiële aangelegenheden.
- Ongeveer een vijfde van de Nederlanders van 18 jaar en ouder ondervindt een inkomensterugval gedurende de coronacrisis. Dit was in maart ook al zo.
- Deze inkomensterugval treft vooral mensen in de lagere leeftijdscategorieën, 18-24 jaar en 25-34 jaar.
- Als het gaat om toekomstverwachtingen, ziet het beeld er rooskleuriger uit: 11 procent van de mensen verwacht een inkomensterugval in de volgende maanden; in maart was dit nog 19 procent.
- Het aandeel huishoudens dat de komende periode moeilijk rond zal kunnen komen of dat (te) weinig geld achter de hand heeft is licht gedaald, maar het percentage huishoudens dat denkt de komende maanden rekeningen niet te kunnen betalen is constant gebleven.

Inleiding

Eind maart onderzocht het Nibud welke invloed de huidige crisis heeft op de financiële situatie van huishoudens. Wat gebeurt er met het inkomen? Wat verwacht men dat er in de toekomst gaat gebeuren? Kunnen mensen nog rondkomen? Gaan zij meer of juist minder uitgeven? Etc.

In de eerste week van juni hebben wij deze peiling herhaald. Hoe denken mensen nu over hun financiële situatie en hoe kijken zij naar de toekomst? Daarnaast is in de peiling uitgevraagd in hoeverre de crisis gevolgen heeft voor het vakantiegeld dat mensen ontvangen en hoe zij dit geld denken te gaan besteden. Tot slot is ingegaan op de vraag of mensen denken dit jaar nog op vakantie te gaan.

Aandeel Nederlandse volwassenen dat de afgelopen drie maanden een inkomensterugval heeft ondervonden is gelijk gebleven, aandeel dat nog een inkomensdaling verwacht is licht gedaald

Van ongeveer 19 procent van de respondenten is het inkomen in de afgelopen drie maanden (maart, april, mei) lager geworden of helemaal weggevallen. Dit is ongeveer gelijk aan het percentage respondenten dat eind maart al aangaf te maken te hebben met een inkomensverlies.

Tabel 1 Is het inkomen van uw huishouden de afgelopen drie maanden veranderd? (N=1023)

	% respondenten maart	% respondenten juni
Gelijk gebleven	74	73
Hoger geworden	9	9
Lager geworden	16	18
Helemaal weggevallen	2	1

Wanneer we vragen naar de situatie in de volgende maanden, zien we een lichte daling ten opzichte van de verwachting die respondenten in maart hadden. In juni verwacht nog 12 procent van de huishoudens te maken te krijgen met een inkomensterugval of met het volledig wegvallen van het inkomen. In maart was dit percentage 21 procent.

Tabel 2 Denkt u dat het inkomen van uw huishouden in de volgende maanden zal veranderen? (N=1023)

	% maart	% juni
Blijft gelijk	72	75
Wordt hoger	7	14
Wordt lager	19	11
Valt helemaal weg.	2	1

Evenals in maart verwacht het grootste deel van deze groep (86 procent) een terugval tot maximaal 30 procent van hun inkomen.

Tabel 3 Met hoeveel zal uw inkomen de volgende maand dalen denkt u? (N=108)

	% maart	% juni
Minder dan 10 procent	21	30
Tussen de 10 en 20 procent	39	44
Tussen de 20 en 30 procent	26	21
Tussen de 30 en 50 procent	11	4
Meer dan 50 procent	5	1

Inkomensterugval nog steeds vooral bij de jongere huishoudens

Evenals in maart zijn het vooral de jongere huishoudens die aangeven te maken hebben gehad met een inkomensterugval. In de leeftijdscategorieën 18-24 jaar en 25-34 jaar geeft een bovengemiddeld percentage (ongeveer een kwart) aan dat het huishoudinkomen lager is geworden. In de leeftijdscategorieën hierboven ligt het percentage rond of juist onder het gemiddelde van 18 procent.

Terugval wordt vooralsnog zelf opgevangen

Het grootste deel van de respondenten dat te maken krijgt met inkomensterugval geeft aan dat vooralsnog zelf op te vangen door spaargeld te gebruiken of te gaan bezuinigen.

Mensen lijken zich iets minder zorgen te maken over hun financiële situatie

Ook in juni maken de meeste mensen zich vooral zorgen over hun gezondheid en die van hun naasten. Ook de financiële situatie geeft nog aanleiding te zorgen. Ruim een vijfde van de respondenten is bang dat zij hun spaargeld moeten opmaken en ruim een op de tien vreest dat zij niet in hun huis kunnen blijven wonen. Deze percentages liggen net iets onder de gemeten resultaten in maart.

Tabel 4 In hoeverre maakt u zich zorgen over de volgende dingen? (N=1023), meerdere antwoorden mogelijk

	% (heel) veel zorgen in maart	% (heel) veel zorgen in juni
De gezondheid van familie, vrienden	51	34
Mijn gezondheid	36	26
Dat ik mijn spaargeld moet opmaken	28	21
Dat ik een lager inkomen krijg	24	20
Dat ik niet op vakantie kan en geen leuke dingen kan doen	24	22
Dat ik al mijn rekeningen kan blijven betalen	19	16
Dat ik helemaal geen inkomen meer krijg	17	13
Dat ik mijn baan houd/ dat ik werk houd	16	14
Dat ik mijn familie niet meer financieel kan ondersteunen	15	12
Dat ik in mijn huis kan blijven wonen	12	11

Ook hier zien we dat de jongere huishoudens (tot 35 jaar) zich meer zorgen maken dan gemiddeld. Op alle financieel-gerelateerde aspecten maken huishoudens tot 35 jaar zich meer zorgen dan gemiddeld.

Tabel 5 Percentage dat zich zorgen maakt, naar leeftijd

	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder	Totale groep
De gezondheid van familie, vrienden	38	34	30	34
Mijn gezondheid	22	27	30	26
Dat ik mijn spaargeld moet opmaken	28	19	18	21
Dat ik een lager inkomen krijg	25	18	17	20
Dat ik niet op vakantie kan en geen leuke dingen kan doen	33	16	18	22
Dat ik al mijn rekeningen kan blijven betalen	20	17	13	16
Dat ik helemaal geen inkomen meer krijg	20	13	6	13
Dat ik mijn baan houd/ dat ik werk houd	21	15	6	14
Dat ik mijn familie niet meer financieel kan ondersteunen	19	11	7	12
Dat ik in mijn huis kan blijven wonen	15	10	9	11

Vet = significant verschil t.o.v het gemiddelde

Bijna een derde van de mensen heeft de komende tijd moeite met rondkomen

Bijna een kwart van de respondenten geeft aan onvoldoende geld achter de hand te hebben om de komende twee maanden zonder inkomen op te vangen. Ook hier is men iets optimistischer dan in maart; toen was dit 29 procent.

Tabel 6 Heeft u voldoende geld achter de hand om twee maanden zonder inkomen te kunnen opvangen? (N=1023)

	% maart	% juni
Ja	71	76
Nee	29	24

Bijna een derde (31 procent) van de ondervraagden verwacht de komende tijd moeilijk te kunnen rondkomen. Dit is iets minder dan in maart.

Tabel 7 Hoe goed kan uw huishouden de komende tijd rondkomen? (N=1023)

	% maart	% juni
(Zeer) moeilijk	34	31
(Zeer) gemakkelijk	65	69

Van de mensen die aangeven moeilijk rond te komen de komende tijd geeft 43 procent aan dat dit komt door stijgende uitgaven, terwijl de inkomsten gelijk blijven. In maart was dit 37 procent. Evenals bij de vorige peiling geeft ongeveer een kwart aan dat zij moeilijk rond kunnen komen vanwege een inkomensdaling.

Tabel 8 Wat is de reden dat u moeilijk zal rondkomen? (N=318), meerdere antwoorden mogelijk

	% maart	% juni
Uitgaven stijgen en inkomsten blijven gelijk	37	43
Door (te) hoge vaste lasten	29	40
Als gevolg van een inkomensdaling	27	25
Weinig inkomsten	23	23
Ziekte (hogere kosten als gevolg van ziekte)	16	17
Omdat ik mijn geld te gemakkelijk uitgeef	9	15
Wegvallen van subsidies en toeslagen (van het Rijk en/of van de gemeente)	9	10
Schulden	7	13
Omdat mijn partner te makkelijk geld uitgeeft	6	7

Bijna een derde van de ondervraagden die de komende maanden moeilijk kunnen rondkomen, verwacht de komende maanden een of meer rekeningen niet te kunnen betalen.

Tabel 9 Gaat u de komende maanden rekeningen niet betalen (N=318)

	% maart	% juni
Ja, veel	10	11
Ja, een enkele	18	19
Nee, niet	72	70

Als het gaat om uitgaven, dan geeft ruim de helft van de respondenten aan dat zij momenteel ongeveer hetzelfde uitgeven als vóór de coronacrisis, 38 procent geeft minder uit.

Tabel 10 Geeft u in deze periode over het algemeen meer of minder uit (=1023)

	% maart	% juni
Minder uitgaven	45	38
Zelfde uitgaven	46	51
Meer uitgaven	9	11

Minder mensen krijgen dit jaar vakantiegeld

84 procent van de respondenten geeft aan in voorgaande jaren vakantiegeld te hebben ontvangen. Dit jaar ontvangt 78 procent vakantiegeld. 27 respondenten geven aan dat dit het gevolg is van de coronacrisis.

Veruit het grootste deel van de respondenten (90 procent) ontvangt het vakantiegeld op dezelfde manier als in voorgaande jaren. 32 respondenten geven aan het vakantiegeld dit jaar later te krijgen, 22 respondenten ontvangen het vakantiegeld in delen en 11 respondenten zullen minder vakantiegeld dan voorgaande jaren ontvangen.

Minder mensen zullen het vakantiegeld daadwerkelijk aan vakantie uitgeven, meer kiezen voor een verhuizing of verbouwing

In voorgaande jaren gaf bijna de helft van de Nederlanders het vakantiegeld ook daadwerkelijk uit aan vakantie. Dit jaar wil iets meer dan kwart het geld aan vakantie besteden (als dit weer mogelijk wordt). Ook het percentage Nederlanders dat het vakantiegeld aan korte uitstapjes wil uitgeven ligt dit jaar lager dan voorgaande jaren.

Opvallend is dat het percentage dat het vakantiegeld wil sparen dit jaar nauwelijks hoger ligt. Ook het aandeel respondenten dat schulden of tekorten op de lopende rekeningen wil aflossen met het vakantiegeld is niet gestegen, zelfs iets gedaald. Het aantal respondenten dat het vakantiegeld wil inzetten voor een verhuizing of verbouwing is wel toegenomen.

Tabel 11 Wat deed u in voorgaande jaren met uw vakantiegeld (N=775)/ Wat gaat u dit jaar met het vakantiegeld van uw huishouden doen (N=744), meerdere antwoorden mogelijk

	Voorgaande jaren %	Dit jaar %
Vakantie	49	27
Sparen	33	35
Niets speciaals, het komt op de grote hoop	20	19
Korte uitstapjes	22	16
Aflossen van schulden of betalingsachterstanden	16	13
Grote aankopen	15	13
Huishoudelijke uitgaven	15	13
Achter de hand houden voor als mijn inkomen gaat dalen	8	9
Tekorten op de lopende rekeningen (roodstand)	8	7
Verhuizing of verbouwing	4	8
Weet ik niet	2	4
Beleggen	3	3
Anders	2	4

Meer dan de helft van de Nederlanders denkt dit jaar niet meer op vakantie te gaan

Ruim 53 procent van de Nederlanders geeft aan te denken dit jaar niet meer op vakantie te gaan, 40 procent denkt nog wel een keer te gaan en 7 procent denkt zelfs nog meerdere malen op vakantie te gaan.

Veruit het grootste gedeelte van de mensen die denken niet meer op vakantie te gaan, verwacht dat dit niet kan vanwege de coronamaatregelen. Hierbij is van belang dat vlak vóór het uitgaan van deze vragenlijst duidelijk werd dat een aantal landen weer open gaat voor toeristen.

Daarnaast geeft 14 procent aan niet op vakantie te kunnen omdat het inkomen is achteruit gegaan en 12 procent vanwege geen of minder vakantiegeld.

Tabel 12 Wat is de reden dat u denkt niet meer op vakantie te gaan (N=462)

	%
Ik verwacht dat dat niet kan vanwege de Corona-maatregelen	74
Ik kan dat niet betalen omdat ik minder of geen vakantiegeld krijg	12
Ik kan dat niet betalen omdat mijn inkomen is achteruit gegaan	14